

เทศน์เช้า วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เราชาวพุทธนะ เราชาวพุทธเพราะเราเกิดมาเราพบพระพุทธศาสนา แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดมาไม่พบพุทธศาสนา เพราะศาสนายังไม่มี องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ จนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาตรัสรู้ด้วยตนเอง นั่นแหละธรรมธรรมสอนโลก

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในหัวใจนั้นเป็นธรรม ไปเทศน์ปัจฉิมเทศน์ พระอัญญาโกณฑัญญะเป็นสงฆ์องค์แรกของโลก “อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ” แล้วพยายามเทศน์สั่งสอนอยู่ ปัจฉิมเทศน์เป็นพระโสดาบันทั้งหมดถึงเทศน์อนัตตลักขณสูตร นี่เป็นพระอรหันต์ขึ้นมา ๖ องค์ไปเทศน์ยสะได้มา ๖๑ องค์ทั้งหมดรวมทั้งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า “เธอพ้นจากบ่วงที่เป็นโลกและเป็นทิพย์ เธออย่าไปซ้อนทางกัน โลกนี้เราร้อนนัก โลกนี้เราร้อนนัก” ...ธรรมะสอนโลก

แต่ในปัจจุบันนี้ “โลกสอนธรรมะ” พอโลกสอนธรรมะ เห็นไหม เราตีความธรรมะกัน นี่ปรัชญา ปรัชญาความเชื่อ เราเชื่อมั่นของเรา แล้วเราก็พยายามตีความธรรมะนั้นด้วยโลก พอด้วยโลกเราก็อยากประพฤติปฏิบัติกัน พอเราประพฤติปฏิบัติกันขึ้นไป เราปฏิบัตินี้รู้กายทั่วพร้อม รู้กายรู้จิต รู้ทุกอย่างพร้อมแล้ว แล้วทำอะไรต่อไป? มันทำสิ่งใดต่อไปไม่ได้ แล้วถามว่า “แล้วเขาทำอย่างไรล่ะ?” เขากำหนดลมหายใจ เห็นไหม

ฉะนั้น บอกว่าถ้ากำหนดลมหายใจ ต้องยึดลมหายใจให้ชัดๆ ไว้ก่อน ถ้ายึดลมหายใจชัดๆ ไว้ก่อนนะ จิตมันละเอียดขึ้นไป คำว่า “ละเอียด” เวลาเราจะร้อนวัตถุ เราร้อนวัตถุเพื่อให้จากหยาบไปสู่อันละเอียดนั้น เวลาเราร้อนไปแล้ว เกิดถ้าลมพัดมา เกิดถ้ามันมีเหตุสุดวิสัย สิ่งทีร้อนนั้นมันจะมีปัญหาของมัน

จิต! จิตโดยธรรมชาติของมัน สามัญสำนึกของโลก สามัญสำนึกเราพิจารณาธรรม ศึกษาธรรมแล้วพิจารณาธรรม พิจารณาธรรมก็เข้าใจ เข้าใจ เห็นไหม เพราะเราเป็นโลก เรามีสมอง เรา

มีความรู้สึกนึกคิด เวลาเราตริกในธรรมเราเข้าใจได้ พอเราเข้าใจได้ เราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราก็รู้ก็เห็นตามที่เราทำในทางทฤษฎีนั้น พอตามทฤษฎีนั้น นี่โลกสอนธรรมไง

โลก แต่สอนเรื่องธรรมะ แล้วธรรมะนี้เราก็จินตนาการกันได้ เราก็คาดหมายกันได้ แต่การคาดหมายนี้มันไม่ใช่ความผิดถูกนะ มันเป็นระดับ มันเป็นวิธีการที่จะต้องพัฒนาขึ้นไป เพราะอะไร? เพราะว่าถ้าเราไม่ยึดโลกเลย แล้วเราจะเริ่มต้นปฏิบัติกันที่ตรงไหน? พระไตรปิฎกก็เป็นทฤษฎี ทฤษฎี คุณใช้เวลาทฤษฎีที่เขาศึกษากันไปแล้วมันก็ลอลม แต่ถ้าเราศึกษา เราศึกษาเราเข้าใจไหม? เราศึกษาว่านี่ไงเรามีความรู้สึกนึกคิดอย่างไร

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกนี่เป็นความคิดแบบโลกๆ ความคิดแบบโลกๆ ถ้าโลกมันโดนครอบงำโดยกิเลส โดนครอบงำโดยกิเลสมันก็เอาแต่ความพอใจของตัวเอง ความพอใจของตัวเอง กิเลสค้นหาความทะยานอยากมันก็ลากจิตใจนี้ไป พอเราศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สภาวะนี้เป็นธรรม เราก็พยายามบังคับใจเราให้เข้าสู่ธรรม เข้าสู่ธรรม เห็นไหม พอเข้าสู่ธรรมเราก็มีความรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ปลอดโปร่ง เป็นสิ่งที่เจริญงอกงามขึ้นมา

พอเจริญงอกงาม นี่มันเรื่องโลกทั้งนั้นแหละ เพราะอะไร? เพราะเป็นโลกีย์ปัญญาไง เราศึกษาธรรมะด้วยโลก นี่โลกสอนธรรม โลกสอนธรรม แล้วมันก็เข้าใจกันหมดนะ ทุกคนบอกว่า “เวลามันรู้ตัวทั่วพร้อมแล้ว แล้วทำอะไรต่อไป?” พอมันรู้ตัวเสร็จ มันเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกหมดแล้ว แล้วมันก็มาคาอยู่อย่างนี้ แล้วทำอะไรต่อไป? ทำต่อไปมันก็เกิดดับๆ อยู่อย่างนั้นแหละ

โดยสามัญสำนึกมันเป็นแบบนี้ พระอาทิตย์ขึ้น พระอาทิตย์ตก เป็นอย่างนี้จริงๆ แต่ถ้าพระอาทิตย์ขึ้น พระอาทิตย์ตก นี่มันเป็นพระอาทิตย์ขึ้น พระอาทิตย์ตกใช่ไหม? แต่ผู้ที่รับรู้พระอาทิตย์ขึ้น พระอาทิตย์ตกสิ เห็นไหม พอพระอาทิตย์ขึ้นมา นี่คุณชาวไร่ชาวนาเขาอยากได้แสงแดด เพื่อพืชสวนไร่นาของเขา มันจะได้เจริญงอกงาม เขาอยากได้ฝน อยากได้แดด ให้อาณาไม่ต้องการแดด ไม่อยากให้มีแดดเลย ไม่มีแดดก็ไม่มีความหมาย ไม่มีแดดโลกนี้ก็อยู่ไม่ได้

นี่สิ่งนี้เป็นเรื่องของโลก นี่ไงธรรมชาติเป็นแบบนี้ เราศึกษาธรรมมาก็ศึกษาแบบนี้ไง รู้ตัวทั่วพร้อม ทุกอย่างรู้หมดเลย แล้วรู้หมดก็ปฏิเสธไม่ยอมให้มีพระอาทิตย์ ไม่ยอมให้มีพระจันทร์ อยากจะอยู่กับแบบความสงบร่มเย็น มันเป็นไปได้ มันเป็นไปได้หรอก ชีวิตมันไม่มี ชีวิตนี้มันมีมันต้องมีอาหาร อาหารของมันเกิดมา มันก็ต้องมีการสังเคราะห์แสง สังเคราะห์แสง แสงทำให้เกิดอาหาร ทำให้เกิดผัก เกิดต่างๆ ให้เป็นอาหารของเรา

แต่เรา ถ้าจิตเราสงบเข้าไป เห็นใหม่ มันเป็นตัวตนของเรา ถ้าตัวตนของเรา ถ้าจิตเรากำหนด ลมหายใจซัดๆ หรือพุทโธก็ได้ หรือปัญญาอบรมสมาธิก็ได้ ถ้าปัญญาอบรมสมาธิ ก็เริ่มจากโลกๆ นี่แหละ นี่โลกสอนธรรม โลกสอนธรรม เพราะโลกสอนธรรม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ เกิดมาจากโลก เกิดมาแล้วพยายามรื้อค้นขึ้นมาจนเป็นธรรม พอเป็นธรรม เวลาสอน นี่เวลา พระอัญญาโกณฑัญญะ เห็นใหม่ “สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งทั้งหลายต้องดับเป็น ธรรมดา”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปลื้มใจมากนะ “อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ อัญญา โภณฑัญญะรู้แล้วหนอ” อยู่ในธรรมจักๆ ท่านปลื้มใจมาก ปลื้มใจมากกว่ามีคนรู้ตามแล้ว เพราะเวลา ตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้วนี่มันจะสอนใครได้อย่างไร? ปรัชญา ตรรกะ ความเข้าใจ จินตนาการรู้ รู้ได้ หมดแหละ

แต่สิ่งที่จินตนาการไม่ได้ นี่เวลาโลก คูศิลปะสิ เขาไปวาดรูปพวกจิตรกรรมฝาผนัง นี่เขา วาดเทวดาจะเป็นแบบนั้น นรกจะเป็นแบบนั้น นี่จินตนาการได้ ผลของวิญญูะมันจินตนาการได้ แต่ มรรค ผล มันพ้นจากวิญญูะ จิตใจนี้มันไม่เคยสัมผัส แต่ผลของวิญญูะ จิตใจนี้มันเคยเกิดเคยตายมา ในวิญญูะอยู่แล้ว จิตได้สำนึกมันมี มันก็จิตได้สำนึก คนกลัวผีทำไม? ทุกคนจิตได้สำนึกกลัวผีทั้งนั้น แหละ เพราะมันเคยเป็นผีมา มันเคยเป็นผี มันเคยเวียนตายเวียนเกิดของมันมา พอเวียนตายเวียนเกิด ของมันมา มันก็จินตนาการของมันได้

แต่มรรค ผล จิตใจนี้ไม่เคยสัมผัส เพราะสัมผัสแล้วมันอกุปปิธรรม มันจะไม่เวียนไปใน วิญญูะ มันจะไม่มาเกิดมาตายอย่างไร เพราะเมื่อมันเวียนตายเวียนเกิดมันต้องมีสิ่งนั้นจับใส่มา ถ้า จับใส่มา เห็นใหม่ นี่เรื่องโลก

เวลาปฏิบัติเรื่องโลกเรามีครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์ถึงบอกว่า “จะต้องทำความสงบของใจ เข้ามา ถ้าใจสงบแล้วมันจะวางโลกไว้พักหนึ่ง” ถ้าจิตสงบนั้นแหละมันวางโลกไว้เพราะมันเป็น อิสระ แต่วางโลกไว้นะ อยู่กับโลกเดียวมันก็คืนไปสู่โลก

จิตสงบแล้วนะ สมาธิเจริญแล้วเดี๋ยวก็เสื่อม เป็นอย่างนั้นแหละ แต่ต้องอาศัยมัน คูสิเวลาเขา จะออกจากโลก เห็นใหม่ นี้นานอวกาศจะออกจากโลก ก็แรงจับนี้แหละ พอพ้นจากแรงดึงดูดของโลก โลกก็จับแล้ว มันไปได้แล้ว นี่ถ้ามันออกจากแรงดึงดูดของโลกไม่ได้ เวลาถึงขึ้นไปก็ตกกลับมา นั่นแหละ เป็นไปไม่ได้หรอก

นี่ก็เหมือนกัน พอเป็นสมาธิเราก็ยิ่งจรวดสักทีหนึ่ง แล้วมันก็ไปไม่รอดหรอก มันก็หัวปักกลับมาโลกนี้ มันก็ปักมาโลกนี้ มันออกไปสู่อวกาศไม่ได้

นี่ถ้าจิตสงบแล้วเรารักษาของเรา รักษาของเรา ถ้าจิตสงบแล้วเราจะออกจากวัฏฏะ ออกจากโลก ออกจากแรงดึงดูดของต้นหาความทะยานอยาก ถ้าออกจากแรงดึงดูดของต้นหาความทะยานอยาก ขอให้มันสงบมาก่อน สงบแล้วเราพิจารณาของเรา ทำไมยานอวกาศของเราไปไม่ได้ล่ะ? อ้อ! เชื้อเพลิงมันไม่พอ อ้อ! ยานอวกาศเราชำรุด อ้อ! ทิศทางเราไม่ดี อ้อ! อ้อไปเรื่อยๆ นี่มันฝึกไปเรื่อย มันพัฒนาการของมันไปเรื่อย

นี่ครูบาอาจารย์ของเราล้มลุกคลุกคลานอย่างนี้มาทั้งนั้นแหละ ถ้าล้มลุกคลุกคลานอย่างนี้ นี่ไงธรรมสอนโลก ธรรมสอนโลกเพราะอะไร? เพราะใจเป็นธรรม ใจเป็นธรรมเพราะอะไร? ใจเป็นธรรมเพราะล้มลุกคลุกคลานมาแล้ว เพราะประสบการณ์ของใจนั้นมันได้ผ่านพ้นจากโลกนี้ไปแล้ว ถ้ามันไม่ผ่านจากโลกนี้ไปแล้วมันเป็นธรรมไปไม่ได้ ถ้าเป็นธรรมไปไม่ได้ โลกสอนธรรมนะ นี่ลูบๆ คลำๆ งูๆ ปลาๆ ใจ นี่ใจพุทธพจน์ นี่ชัดเจนมาก รู้หมดคนะ แล้วเข้าใจหมดเลย เข้าใจแล้วได้อะไร?

เข้าใจแล้วต้นหาความทะยานอยากมันก็ยังบีบหัวใจนี้ใจ เข้าใจแล้วก็คือเข้าใจใจ แต่กิเลสมันไม่ถลอกปอกเปิกเลย แต่ถ้าเราทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าใจสงบแล้วนะ พอมันสงบแล้วเราพิจารณาของเรา ถ้าจับต้องได้ จับต้องได้สะท้อนมาก มันจะรู้เลย อ้อ! เชื้อเพลิงของเราไม่พอ อ้อ! นี่คอมพิวเตอร์เราควบคุมแล้วมันรวน อ้อ! มันหักปีกทุกทีนะ ยิ่งขึ้นไปนี่หัวปักทุกที ไปไม่รอดหรอก

แต่ถ้ามันพิสูจน์แล้วพิสูจน์เล่า พิสูจน์ว่านี่ใจพอจิตสงบแล้วก็พิจารณาของเรา เขาจะไปนอกโลก เขาไปจักรวาล เขาจะไปดาวอังคารก็เรื่องของเขา วิชาของเขา จรวดเรายังไม่ออกจากโลกสักที นี่พยายามของเรา มันเรื่องของเขา ใจนั้นมันเรื่องของเขา เรื่องของเขา ใครสร้างอำนาจาสนา มาอย่างไรก็เรื่องของเขา แต่นี่เพียงแต่ความเข้าใจนี้ผลประโยชน์ของเราะ นี่ฟังธรรมๆ ฟังธรรมเพื่อให้ใจเราฉลาด ถ้าใจนี้ฉลาด เพราะเราประพฤติปฏิบัติของเราเองใช่ไหม? เราล้มลุกคลุกคลานเองใช่ไหม? เราก็ทำทุกอย่างพร้อมแล้ว

ในพระไตรปิฎก นี่ทำทุกอย่างสมบูรณ์หมดเลย สมบูรณ์เสร็จหมดแล้ว งานทางโลกเราคิดว่าเราทำเสร็จแล้วก็คือจบใจ นี่เก็บล้างเสร็จแล้วมันก็เรียบร้อยใช่ไหม? ถ้าเอามาใช้สอยอีกมันก็สกปรกอีก

ทีนี้จิตใจล่ะ? จิตใจมันมีของมันอยู่แล้ว อวิชชา นี่อวิชชามันอยู่ที่จิตได้สำนึก ความคิดเรามันบวกมาตลอดแหละ บวกมาก็คือว่ามันไม่สะอาดหรอก มันมีตัวตนของเรา มีความเข้าข้างตัวเอง บวกมาตลอด อย่างไรมันก็จิตนิสัย แม้แต่จิตเรานั้นก็ไม่ชอบ ของไม่ชอบก็คือไม่ชอบ ของชอบมันก็คือชอบ

ฉะนั้น เวลาคิดขึ้นมา ถ้าของมันชอบ โอ๊ย.. อันนี้ถูกต้อง เวลาของมันไม่ชอบมันปฏิเสธแล้วชอบหรือไม่ชอบมันเป็นธรรมชาติไหมล่ะ? ชอบหรือไม่ชอบเราให้คำมันเอง มันไม่เป็นความจริง ความจริงคือค่าของมัน ถ้าสัมมาสมาธิมันก็มีความสงบระงับ ถ้ามันไม่เกิดปัญญาขึ้นมาเราก็ฝึกฝนของเรา ถ้าฝึกฝนของเราเนะ เราจะรู้ของเราไปเรื่อยๆ รู้ของเราไปเรื่อยๆ

ฉะนั้น สิ่งทีบอการู้ตัวทั่วพร้อมหมดแล้ว นี่ทุกอย่างวางหมดแล้ว แล้วมันไปไหนไม่ได้เลย แล้วพอจะบอกให้ทำความสงบของใจเข้ามาที่กลัว คนเรานี้คิดคูสิ เราไม่คิดวัชชิน เราไม่ป้องกันตัวเราเองเลย เราจะป้องกันโรคได้ไหม? ถ้าเราไม่คิดวัชชินเราก็ไม่มีวัชชินป้องกันโรคของเรา ถ้าคิดมันเจ็บไหม? เจ็บ เวลาเข็มปักเข้าไปเจ็บไหม? เจ็บ เจ็บเพื่ออะไร? เจ็บเพื่อจะมีผลป้องกันโรค

นี่ก็เหมือนกัน เวลาจิตมันสงบไปแล้วมันกลัว นี่ใจจิตใจมันหวั่นไหว มันอยากจะมีวัชชินป้องกันโรค อยากจะมีทุกอย่างพร้อมเลย แต่ไม่ให้คิด คิดไม่ได้ เจ็บ นี่จิตใจมันไม่กล้า จิตใจมันหวั่นไหว เห็นไหม

ฉะนั้น เราต้องตั้งสติของเรา ถ้ามันมีสิ่งใดเกิดขึ้นเราแก้ไขตามนั้น พอจิตมันได้สัมผัส จิตมันได้สัมผัสแล้วนะ นี่วัชชินมีแล้ว อ้อ! อย่างนี้ผิด อ้อ! อย่างนี้ถูก มันจะเป็นวัชชินป้องกันใจเรา แล้วเวลาครูบาอาจารย์เทศน์มานะ อย่าโม้ นี่ผิดทั้งนั้นแหละ เพราะเราเป็นมาแล้ว ไม่มีวัชชินเรารู้ มีวัชชินเรารู้ นี่ปัจจุจัดตั้ง สันติภูจิกโก เราประพฤติปฏิบัติของเรา

ฉะนั้น ถ้าธรรมสอนโลกมันก็จะไม่มีปัญหา แต่ถ้าโลกสอนธรรมมันเป็นแบบนั้นแหละ เพราะโลกสอนธรรม ถ้าโลกสอนธรรมเพราะเป็นโลก แต่! แต่ความเป็นของโลกใช่ไหม? ถ้าไม่มี

โลกเลย ไม่มีผู้นำเลย ไม่มีการกระทำเลย ใครๆ มันก็ไม่เอา นี่สิ่งที่เอามันก็ต้องให้เขามีความพอใจ ถ้ามีความพอใจ เริ่มต้นขึ้นมา จากอนุบาลขึ้นมา ก็พัฒนาขึ้นมา

เวลาปฏิบัตินะ เราสังเกตได้ คูสิโนมหายานเขา ในต่างประเทศที่ส่วนใหญ่เขาชาวพุทธ เห็นไหม เขาไปวัดเขาไปนั่งภาวนากัน นี่ก็เป็นอย่างนั้นแหละ ว่าเขาภาวนาก็โลกทั้งนั้น โลกทั้งนั้นแหละ แต่จิตใจของเราอยู่ในวัฒนธรรม วัฒนธรรม ปรัชญาของพุทธไง ปรัชญาของพุทธว่าเขาดำรงชีวิตของเขาโดยวัฒนธรรมของชาวพุทธ เขาก็พยายามจะภาวนากัน เพราะศีล สมาธิ ปัญญา หลักการภาวนามันมีอยู่แล้ว บำเพ็ญเพียรภาวนาเพื่อให้เกิดบุญกุศลของเราขึ้นมา

นี่บุญกุศลของเรา เห็นไหม เราก็ทำบุญกุศลกัน ว่าอย่างนี้เป็นบุญกุศล แต่เวลาเขาไปวัดไปวา เขาไปบำเพ็ญเพียรของเขา

“ทำทานร้อยหนพันหน ไม่เท่ากับศีลบริสุทธิหนหนึ่ง มีศีลร้อยหนพันหน ไม่เท่ากับเกิดสมาธิหนหนึ่ง มีสมาธิร้อยหนพันหน ไม่เท่าเกิดปัญญาหนหนึ่ง”

เขาบำเพ็ญเพียรของเขา เขาเกิดปัญญาของเขา เขาพยายามสร้างปัญญาของเขา เห็นคนทุกข์จนเจ็บใจเขาก็ไปวัดไปวา ก็นั่งภาวนากัน เขาไปบำเพ็ญเพียรภาวนากัน นั่นแหละเขาทำอบุญของเขา ถ้าเขาทำของเขาได้มันก็เป็นประโยชน์ของเขา นี่เขาทำของเขาเพื่อบำเพ็ญเพียรนะ บำเพ็ญเพียรเพื่อสร้างอำนาจวาสนาบารมี

แต่ของเรานี้เรามั่นใจของเราแล้วว่าเรามีอำนาจวาสนาแล้ว เราจะประพฤติปฏิบัติแล้ว เราจะทำของเราเป็นความจริงแล้ว ถ้าความจริงก็นี้ไง ต้องเป็นธรรมไง

ที่นี้พอเป็นธรรมปั๊บ ธรรมกับโลกมันแตกต่างกัน โลกก็คือโลก ธรรมก็คือธรรม แล้วเราเกิดมากับโลก ใจเราเป็นโลก พุคออกไปโลกทุกคำ พุคธรรมะก็ธรรมะของโลก ปากมันอมอะไรมา มันพุคออกมามันก็มีกลิ่นนั้นออกไปทั้งนั้นแหละ นี่กิเลสในหัวใจมันเต็มหัวใจ พุคธรรมะมันก็มีกิเลสทั้งนั้นแหละ มันก็โลกทั้งนั้นแหละ แต่ถ้าใจเป็นธรรมขึ้นมาแล้วนะ นี่มันจะคู่ค่างานไหน มันก็เป็นธรรมทั้งนั้น เพราะใจเป็นธรรม

ถ้าธรรมสอนโลกมันเป็นประโยชน์นะ แต่ถ้าใจมันเป็นกิเลส พุคธรรมะมันก็หวังผลตอบแทน พุคธรรมะมันก็หวังเพื่อตัวมัน แต่ถ้ามันเป็นธรรมขึ้นมาแล้วนะ นี่แสดงธรรมตั้งแต่เริ่มต้น

ท่ามกลาง ที่สุด มันเป็นกรรมแท้ๆ แต่โลกรับไม่ได้ละสิ โลกจะต้องให้ออกเอาใจกัน เอาอกเอาใจ ก็เป็นโลกใจ นี่โลกต้องการอย่างนั้น

ฉะนั้น เวลาครูบาอาจารย์ของเรา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไว้ เห็นไหม “เรอกับเรา ๖๑ องค์ พ้นจากบ่วงที่เป็นโลก ความสรรเสริญเยินยอของโลกเขา พ้นจากบ่วงที่เป็นโลก และพ้นจากบ่วงที่เป็นทิพย์”

บ่วงที่เป็นทิพย์ เทวดา อินทร์ พรหม เขาจะมากุฎฐาก หลวงปู่ชอบท่านอยู่ในป่าในเขา ท่านอดอาหาร เทวดามานี้จะเอาอาหารทิพย์มาลูบให้ มาลูบให้เข้าไปในกายท่าน ท่านบอก

“ทำไม่ได้ ทำไม่ได้”

“เพราะอะไร?”

“เพราะว่าเทวดาเป็นผู้หญิงจะมาลูบร่างกายไม่ได้”

“อ้าว เป็นเทวดามันเป็นนามธรรม ใครไม่เห็นหรือ?”

“ไม่เห็นแต่เราเห็น”

นี่พ้นจากบ่วงที่เป็นทิพย์ พ้นจากบ่วงที่เป็นโลก พ้นจากบ่วงที่เป็นทิพย์ เวลาแสดงธรรมทั้ง เริ่มต้น ท่ามกลาง และที่สุด มันไม่มีตัวตน มันไม่มีสิ่งใดเพื่อประโยชน์กับสิ่งนั้น มันถึงเป็นกรรม ถ้าเป็นกรรม ถ้ากรรมสอนโลกมันก็จะเจริญก้าวหน้า

ถ้าโลกสอนธรรมนะ “ก็รู้หมดแล้ว พระไตรปิฎกก็เรียนจบแล้ว ก็ทำทุกอย่างแล้ว ทำไมหัวใจมันเป็นแบบนี้? ทำไมหัวใจมันเป็นแบบนี้?” นี่เวลาโลกสอนโลกใจ โลกสอนธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า โลกสอนธรรม โลกสอนธรรมมันเป็นแบบนี้แหละ

แต่ถ้าธรรมสอนโลกนะ ธรรมสอนโลกเป็นตัวอย่าง เห็นไหม นี่หลวงตา เวลาอยู่กับหลวงตาท่านพูดอยู่ประจำ เพราะพระมาบวชกับท่านเยอะ แล้วเวลาพระบวชกับท่าน เวลาเริ่มต้นท่านบอกมีสิ่งใดให้ไปหาท่าน สุดท้ายแล้วท่านบอกให้พระดูแลกัน ดูแลกัน แล้วท่านพูดนะ “เวลาดูแลกันนี้ทุกคนมีกิเลส ทำสิ่งใดมันจะขัดแย้ง ให้ดูท่านเป็นตัวอย่าง ให้ดูท่านเป็นตัวอย่าง ถ้าสรุปกันไม่ได้ให้ดูที่พฤติกรรมของท่าน ท่านทำอย่างไรให้ดูตรงนั้น”

ท่านพูดอย่างนี้จริงๆ ท่านพูดกับพระเถระ ถ้าถึงที่สุดแล้วมีความเห็นแตกต่างกัน ให้สรุปลงที่ท่าน ให้ดูท่านเป็นตัวอย่าง เห็นไหม เพราะท่านมั่นใจว่าท่านสามารถพาพวกเราไปได้ ถ้าโคนำฝูงมันฉลาด นี่ธรรมสอนโลก แล้วเราจะได้ประโยชน์ ถ้าโลกสอนธรรมนะ เราต้องมีสติมีปัญญา คัดเลือก แยกแยะ สิ่งใดควรและไม่ควร ถูกและไม่ถูก แล้วใจเรามั่นสัมผัสแล้วมันรู้

นี่เขาบอกว่าพริกหวานๆ เวลาเรากินพริกเข้าไปมันเผ็ด มันหวานตรงไหน? เผ็ดเกือบตาย มันบอกหวานได้อย่างไร? นี่คำสอนเป็นแบบนั้น แต่เราสัมผัสไป ปังจัดตั้ง สันทิฎฐิโก เราไม่รู้ของเรา พริกหวานๆ พริกมันเผ็ด พริกมันหวานเอาจากไหนมา? นี่เวลาเขาว่าไป นี่โลกสอนธรรม แต่ถ้าเป็นจริง เห็นไหม ปังจัดตั้ง สันทิฎฐิโกเรารู้กัน

เวลาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มงคลชีวิต ชัมมะสากัจฉา เอตัมมังคะละ มุตตะมัง การสนทนาธรรมเป็นมงคลอย่างยิ่ง เป็นมงคลเพราะเราได้คัดกรองกัน สิ่งใดที่มันไม่ถูกต้องเราก็คัดกรองออกไป เราเอาแต่ความที่ถูกต้อง ถูกต้องแล้วเราคุยกัน เราสนทนากันเพื่อเป็นมงคลแก่ชีวิตในการประพฤติปฏิบัติ

ถึงจะเป็นโลกพูดถึงธรรมะก็แล้วแต่นี้แหละ แต่สิ่งใดเราต้องพูดกันด้วยเหตุด้วยผล แล้ววางไว้ อย่าเถียงกันหน้าคำหน้าแดงด้วยความไม่มีเหตุไม่มีผล ถ้ามีเหตุมีผลนะ เหตุผลของใคร? เห็นไหม หยาบ ละเอียด อย่างหยาบ อย่างกลาง อย่างละเอียด เหตุผลมันละเอียดลึกซึ้งเข้าไปอีกหลายชั้นหลายตอน แต่ถ้าปัญญาเราไม่ทันเรางนะ พูดเหมือนกันมันผิดตรงไหนวะ? พูดเหมือนกัน พูดเหมือนกันนี่ผิดหมดเลย เพราะจำมาพูด ฟังเขาแล้วว่า เขาเล่าอย่างนี้เอ็งพูดจริงๆ นั่นแหละ ถามจริงๆ นี่ไม่รู้ เพราะเขาเล่ามา

นี่ไงพูดเหมือนกันผิดตรงไหน? ผิดเพราะเขาเล่าว่า มึงไม่รู้ ถ้ารู้จริง ถามมาสิ บอกได้หมดแหละ เราบอกได้หมดแล้วมันก็จบ นี่ธรรมสอนโลกกับโลกสอนธรรม

เมื่อวานเขาถามแล้วนะ มันแบบว่าสังเวชมากนะ แต่! แต่ก็เป็นแบบนี้จริงๆ ก็เริ่มต้นปฏิบัติใหม่ก็เป็นกันแบบนี้ ก็เริ่มต้นจากศรัทธา เริ่มต้นจากความมุมนะ แต่ปฏิบัติไปมันก็จะเริ่มคลายออก สิ่งใดผิดคัดแยกเอา แล้วเราก็จะเข้าสู่ความจริงนั้น นี่การปฏิบัติของเรา เห็นไหม

ฉะนั้น เวลาเราคิดถึงชีวิตเรานะ เราภูมิใจว่าเราได้พบครูบาอาจารย์ ถ้าไม่มีครูบาอาจารย์ รับประกันได้ว่าเราจะต้องเถียงหัวชนฝา แล้วไม่เชื่อหรอก แต่นี้ครูบาอาจารย์ท่านนี่บอกเอา นี้ออกเอา

เถียงไม่ออกหรือ อ้าปากก็เต็มปาก อ้าไม่ได้เลย นี่เราได้พบครูบาอาจารย์มา เราถึงตะเกียกตะกาย
มาได้ ถ้าไม่มีครูบาอาจารย์นะ เพราะบารมีของเรามันไม่ไหว ไม่เหมือนหลวงปู่มั่น หลวงปู่มั่นท่าน
เอาตัวท่านรอดได้ อย่างพวกเราถ้าไม่มีใครบอกใครชี้แนะ หัวทิ่มดินทั้งนั้นแหละ

ฉะนั้น เราเกิดมาพบแล้วเราควรภูมิใจในวาสนา อย่างน้อยเนื้อต่ำใจ ไอ้ที่ผิดก็คือผิด โลกเขา
ไม่รู้ เราฟังแล้วเราก็กัดแยกเอา อย่าไปเชื่อ แต่อะไรที่เป็นจริงเราเอาตรงนั้นมาเป็นประโยชน์กับเรา
เพื่อชีวิตของเรา เอวัง